

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Tdo/62/2024
Identifikačné číslo spisu:	2521010314
Dátum vydania rozhodnutia:	25.03.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Martina Zeleňáková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:2521010314.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Martiny Zeleňákovvej a sudcov JUDr. Dušana Szabóa a JUDr. Dušana Krč - Šeberu, v trestnej veci obvineného I. Y., pre zločin nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. d) Trestného zákona, na neverejnom zasadnutí konanom 25. marca 2025 v Bratislave, o dovolaní obvineného proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 2. februára 2023, sp. zn. 5 To 74/2022, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného I. Y. odmieta.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Piešťany (ďalej tiež „okresný súd“ alebo „súd prvého stupňa“) rozsudkom z 9. mája 2022, sp. zn. 8 T 97/2021 uznal obvineného I. Y. (ďalej len „obvinený“ alebo „dovolateľ“) vinným zo zločinu nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. d) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že:

„v presne nezistenom čase najneskôr do 01:25 hod. dňa 23.1.2020 na neznámom mieste si od neustálenej osoby neoprávnene zadovážil a v osobnom motorovom vozidle zn. Škoda Octavia, ev. č. C., farby čierna metalíza, v priehradke vľavo dole pod volantom v C. na D. ceste a na iných miestach neoprávnene prechovával jeden kus igelitového vrecúška s bielou nálepkou s nápisom „30“ s obsahom bielej kryštalickej látky s hmotnosťou 11,958 g s priemernou koncentráciou 73,9 hmotnostných, 3,4 - metyléndioxymetamfetamínu (MDMA) obsahujúce 8.837 mg absolútneho MDMA, ktoré možno považovať za 59 - 177 bežných jednotlivých dávok drogy v hodnote najmenej 708 eur, jeden kus igelitového vrecúška s obsahom hnedej kryštalickej látky s hmotnosťou 19,069 g s priemernou koncentráciou 44,7 % hmotnostných s prímiesou dimetylsulfónu, obsahujúce 8.524 mg absolútneho metamfetamínu, ktoré možno považovať za 213 - 852 bežných jednotlivých dávok drogy v hodnote najmenej 762,76 eur, jeden kus igelitového vrecúška s obsahom hnedej kryštalickej látky s hmotnosťou 17,446 g s priemernou koncentráciou 40,6 % hmotnostných, s prímiesou dimetylsulfónu obsahujúce 7.083 mg absolútneho metamfetamínu, ktoré možno považovať za 177 - 708 bežných jednotlivých dávok drogy v hodnote najmenej 697,84 eur, pričom MDMA (extáza) je zaradená podľa prílohy č. 1

zákona č. 139/1998 Z. z. o omamných a psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov do I. skupiny psychotropných látok a metamfetamín (pervitín) je zaradený podľa prílohy č. 1 zákona č. 139/1998 Z. z. o omamných a psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov do II. skupiny psychotropných látok."

2. Za to súd prvého stupňa uložil obvinenému podľa § 172 ods. 1 Trestného zákona s poukazom na § 36 písm. l), § 38 ods. 3 Trestného zákona a s použitím § 42 ods. 1 a § 41 ods. 2 Trestného zákona súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky, podľa § 51 ods. 1 a § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona obvinenému výkon trestu odňatia slobody podmienenečne odložil a zároveň mu uložil probačný dohľad nad jeho správaním v skúšobnej dobe, ktorú podľa § 51 ods. 2 Trestného zákona určil na 5 (päť) rokov. Okresný súd ďalej obvinenému podľa § 51 ods. 3 písm. b) Trestného zákona uložil obmedzenie spočívajúce v zákaze požívania alkoholických nápojov a iných návykových látok a podľa § 51 ods. 4 Trestného zákona aj povinnosť spočívajúcu v príkaze podrobiť sa na vyzvanie súdu alebo príslušníka Policajného zboru Slovenskej republiky skúške na alkohol alebo návykovú látku za účelom kontroly dodržiavania zákazu požívať alkoholické nápoje a iné návykové látky. Súd prvého stupňa obvinenému taktiež uložil podľa § 51 ods. 4 písm. d) Trestného zákona povinnosť spočívajúcu v príkaze v skúšobnej dobe nahradiť poškodenému I. R. a poškodenej N. X. spôsobenú škodu, podľa § 51 ods. 4 písm. k) Trestného zákona povinnosť spočívajúcu v príkaze zamestnať sa v skúšobnej dobe alebo uchádzať sa preukázateľne o zamestnanie a podľa § 51 ods. 4 písm. f) Trestného zákona povinnosť spočívajúcu v príkaze osobne sa ospravedlniť poškodenému N. I.. Okresný súd napokon podľa § 42 ods. 2 Trestného zákona zrušil výroky o treste v trestnom rozkaze Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom z 10. februára 2021, sp. zn. 1 T 10/2021 a v rozsudku Okresného súdu Partizánske z 21. marca 2022, sp. zn. 2 T 50/2020, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tieto výroky obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

3. Krajský súd v Trnave (ďalej tiež „krajský súd" alebo „odvolací súd") rozsudkom z 2. februára 2023, sp. zn. 5 To 74/2022 (ďalej len „napadnutý rozsudok") podľa § 321 ods. 1 písm. e), ods. 2 Trestného poriadku rozsudok súdu prvého stupňa zrušil vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu a na základe § 322 ods. 3 Trestného poriadku obvinenému podľa § 172 ods. 1 Trestného zákona s poukazom na § 36 písm. l) a § 38 ods. 3 Trestného zákona a s použitím § 42 ods. 1 a § 41 ods. 2 Trestného zákona uložil súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky a 6 (šesť) mesiacov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia. Odvolací súd zároveň podľa § 42 ods. 2 Trestného zákona zrušil výroky o treste v trestnom rozkaze Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom z 10. februára 2021, sp. zn. 1 T 10/2021 a v rozsudku Okresného súdu Partizánske z 21. marca 2022, sp. zn. 2 T 50/2020, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tieto výroky obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

4. Obvinený prostredníctvom svojho obhajcu JUDr. Mgr. Mariána Kropaja, PhD. podal proti napadnutému rozsudku, ako aj proti konaniu, ktoré napadnutému rozsudku predchádzalo vo svoj prospech 25. mája 2023 dovolanie z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g), písm. i) Trestného poriadku.

5. V písomných dôvodoch podaného dovolania obvinený namietal, že súd prvého stupňa, ale ani krajský súd mu nepriznali poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. n) Trestného zákona, teda že napomáhal pri objasňovaní trestnej činnosti príslušným orgánom a keďže súd prvého stupňa, ako to plyní z dôvodov jeho rozhodnutia, aplikoval a prihliadal na stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. júna 2017, sp. zn. Tpj 55/2016 (S 44/2017), mal mu priznať aj poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. n) Trestného zákona. Obvinený ďalej poukázal na § 257 ods. 7 Trestného poriadku a § 333 ods. 3 písm. h) Trestného poriadku, podľa ktorého sa súd pred prijatím vyhlásenia o vine obžalovaného pýta, či dobrovoľne priznáva a uznáva vinu za spáchaný skutok, ktorý sa v obžalobe kvalifikuje ako určitý trestný čin, čím pri kladnej odpovedi napĺňa podmienku podľa § 36 písm. n) Trestného zákona. Dovolateľ zdôraznil, že prípadné využitie práva obvineného v prípravnom konaní, resp. v určitom štádiu prípravného konania poprieť trestnú činnosť, resp. nevypovedať, nemôže byť

hodnotené v jeho neprospech a doplnil, že poľahčujúce okolnosti podľa § 36 písm. l) a § 36 písm. n) mu môžu byť priznané a zohľadnené aj kumulatívne. Nepriznaním poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. n) Trestného zákona mu bol, podľa názoru obvineného, uložený neprimerane prísny trest, pričom zásadné sprísnenie trestu v podobe zrušenia podmieneného odsúdenia považoval za príliš prísne, demotivujúce a nespravodlivé.

6. Obvinený sa tiež vyjadril k obsahu odvolania prokurátora proti rozsudku súdu I. stupňa (pozn. obvinený odvolanie nepodal) a uviedol, že je pravda, že drogy našiel a tieto si ponechal len pre vlastnú potrebu, ale nikdy drogu nechcel nikomu distribuovať, pričom nikdy nepôsobil ako diler drog a z takého konania nebol ani nikdy v minulosti podozrivý. Uviedol ďalej, že drogy našiel v motorovom vozidle, preto sám nerozhodoval o ich množstve a doplnil, že je pravda, že bol odsúdený aj za spáchanie iných skutkov, avšak tieto neboli drogovou trestnou činnosťou, pričom podmienený trest, ktorý mu uložil Okresný súd Nové Mesto nad Váhom a výkon väzby v prípravnom konaní mali na neho značný výchovný vplyv a viedli k jeho náprave. Taktiež uviedol, že sa podrobil nariadenému liečeniu s výrazne pozitívnymi výsledkami, riadne sa zaradil do pracovného procesu, čo mu umožnilo pravidelne uhrádzať škodu, ospravedlnil sa poškodenému N. I., a to aj osobne a aj písomne, podmienený trest viedol k jeho náprave a plnil účel, ktorý trest má mať. K zmene trestu z podmieneného na nepodmienený obvinený opätovne uviedol, že táto je neprimeraná a v konečnom dôsledku viedla aj k potrestaniu samotných poškodených, nakoľko stratil schopnosť splácať náhradu škody.

7. Dovolateľ preto navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil napadnutý rozsudok v celom rozsahu a vec vrátil krajskému súdu na opätovné prerokovanie a rozhodnutie, resp. aby vo veci sám rozhodol, „ak posúdi, že táto výnimočná možnosť je v tomto prípade daná a žiadúca“.

8. K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Piešťany (ďalej tiež „prokurátor“) uvádzajúc, že proti rozsudku súdu prvého stupňa podal odvolanie v neprospech obvineného, pretože zaistené množstvo metamfetamínu a extázy jednoznačne svedčí pre ich dilerstvo, a preto vzhľadom na uvedené, ako aj predchádzajúce odsúdenia a priestupkové prejednávania dospel k názoru, že obvinenému bolo potrebné ukladať súhrnný nepodmienený trest odňatia slobody pri dolnej hranici trestnej sadzby so zaradením na jeho výkon do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia a poznamenal, že obvinený na hlavnom pojednávaní konanom 14. marca 2022 uviedol, že extázu neužíva a túto mal v pláne niekomu posunúť. Prokurátor ďalej poukázal na odôvodnenie napadnutého rozsudku, kde krajský súd okrem iného uviedol, že súd I. stupňa nesprávne vyhodnotil závažnosť zistenej skutočnosti spočívajúcej v tom, že obvinenému ukladal súhrnný trest za spáchanie siedmich trestných činov, z ktorých je jeden zločinom. Početnosť spáchanej úmyselnej trestnej činnosti viedla krajský súd k záveru, že nebezpečnosť konania obvineného je tak vysoká, že naplneniu účel trestu, a to najmä z hľadiska generálnej prevencie ako aj vo vzťahu k individuálnej prevencii, nie je možné dosiahnuť uložením podmieneného trestu odňatia slobody.

9. K argumentácii obvineného o nutnosti priznania poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. n) Trestného zákona prokurátor uviedol, že obvinený urobil vyhlásenie o svojej vine až pod ťarchou dôkazov, pričom pri výsluchoch počas celého prípravného konania k drogám uvádzal, že neboli jeho a nevie, ako sa jeho DNA dostala na sáčiky, v ktorých boli umiestnené. Prokurátor ďalej poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 23. augusta 2017, sp. zn. 6 Tdo 41/2017, ako aj na uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 19. júla 2017, sp. zn. 3 To 56/2017, z ktorých vyplýva, že poľahčujúca okolnosť podľa § 36 písm. n) Trestného zákona je založená na aktívnej spolupráci páchatel'a pri objasňovaní trestnej činnosti a vyžaduje, aby páchatel' uviedol dôkazy, ktoré slúžia na objasnenie skutkových okolností daného trestného činu a jej hodnotenie je závislé od toho, do akej miery páchatel' svojim prístupom participoval na objasnení trestného činu, pričom objasňovanie je doménou orgánov činných v trestnom konaní podľa § 2 ods. 10 Trestného poriadku, preto samotné priznanie obvineného nemôže byť poľahčujúcou okolnosťou podľa § 36 písm. n) Trestného zákona. Súd prvého stupňa, ako aj krajský súd preto, podľa názoru prokurátora, obvinenému správne nepriznali uvedenú poľahčujúcu okolnosť.

10. Prokurátor preto navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie odmietol, pretože je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.

11. Na vyjadrenie prokurátora k dovolaniu obvinený reagoval prostredníctvom svojho obhajcu, a poukázal na rozdielne právne názory súdu prvého stupňa a krajského súdu, pokiaľ ide o otázku uloženého trestu. Obvinený ďalej uviedol, že za porušenie svojich práv považuje nepredloženie dovolania dovolaciemu súdu, pretože má zákonné právo na to, aby dovolací súd mohol bez zbytočného odkladu posúdiť jeho dovolanie, a to o to viac, že vykonáva nepodmienečný trest odňatia slobody. Liknavosťou súdu prvého stupňa tak, podľa názoru obvineného, došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces a aj táto skutočnosť má podľa jeho názoru význam pre posúdenie podaného dovolania Najvyšším súdom Slovenskej republiky. Dovolateľ nesúhlasil s vyjadrením prokurátora, že mal v pláne extázu niekomu posunúť, keďže túto neužíva, pričom sa nikdy nevyjadril, že by mal v pláne drogy niekomu posunúť. Obvinený napokon poukázal na zásadnú zmenu trestných kódexov, ktoré sa týkajú aj drogovej trestnej činnosti, a preto žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky na tieto zmeny, ako aj na ďalšie zmeny, ktoré sú v jeho prospech, prihliadal.

12. Spis okresného súdu bol Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky predložený na rozhodnutie o dovolaní obvineného 17. septembra 2024.

13. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) skúmal splnenie procesných podmienok na podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané obvineným ako oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], v zákonnej lehote uvedenej v § 370 ods. 1 Trestného poriadku, potom ako riadny opravný prostriedok podal prokurátor a odvolací súd rozhodol v neprospech obvineného (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku), s obsahovými náležitosťami podľa § 374 ods. 1 Trestného poriadku a s uvedením dôvodu dovolania podľa § 374 ods. 2 Trestného poriadku.

14. V prvom rade najvyšší súd pripomína, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným k náprave výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných väd, ale nie na revíziu skutkových zistení ustálených súdmi prvého a druhého stupňa, ani k preskúmvaniu nimi vykonaného dokazovania [primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod číslom 57/2007]. Dovolanie má byť skutočne len výnimočným prielomom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, prípadne korigovať len odvolací súd (§ 322 ods. 3, § 326 ods. 5 Trestného poriadku). Dovolací súd nie je všeobecnou treťou inštanciou zameranou na preskúmvanie všetkých rozhodnutí súdov druhého stupňa a samotnú správnosť a úplnosť skutkových zistení nemôže posudzovať už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol podľa zásad ústnosti a bezprostrednosti v konaní o dovolaní sám vykonávať. Na objasnenie potrebných okolností na rozhodnutie o dovolaní môže vykonať dovolací súd dokazovanie len v obmedzenom rozsahu podľa § 379 ods. 2 Trestného poriadku. Preto možnosti podania dovolania sú obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inšancia.

15. Inak povedané jednotlivé dovolacie dôvody [§ 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku], ktoré môže dovolateľ uplatňovať, sú vymedzené taxatívne a podstatne užšie ako dôvody zakotvené v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní, aby sa príliš širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nenarušovala právna istota. Dovolanie teda nezakladá ďalšiu riadnu opravnú inštanciu a nepredstavuje „ďalšie odvolanie“. (Primerane napríklad uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 4Tdo/67/2018, 4Tdo/17/2019, 4Tdo/23/2019, 5Tdo/85/2017, 5Tdo/7/2020).

16. Dovolací súd pri náprave namietaných pochybení preskúmava v zásade tie nedostatky, ktoré boli

preskúmané už v odvolacom konaní a neboli napravené odvolacím súdom, ako aj pochybenia spôsobené odvolacím súdom. Tomu potom zodpovedá aj obmedzenie možnosti podať dovolanie v prípade, keď neboli využité riadne opravné prostriedky (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku) a povinnosť obsahovo namietat' skutočnosti známe v pôvodnom konaní zakladajúce niektoré z dovolacích dôvodov najneskôr v odvolacom konaní (§ 371 ods. 4 Trestného poriadku). Obsah konkrétne uplatnených vytýkaných chýb a tvrdení, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, by mal vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu takého dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Ak podané dovolanie iba formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pričom v skutočnosti obsahuje argumenty a tvrdenia stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu alebo iného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, ide o dovolanie, ktoré je potrebné podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuť.

17. Zároveň je potrebné uviesť, že viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Ak chybám, vytýkaným v podanom dovolaní v zmysle § 374 ods. 1 Trestného poriadku nezodpovedá dovolaťom označený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, ani iný dôvod dovolania uvedený v tomto (naposledy uvedenom) ustanovení, dovolací súd dovolanie odmietne podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku alebo zamietne podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku, a to bez toho, aby zisťoval inú chybu napadnutého rozhodnutia alebo konania, ktorá by zodpovedala právnomu dôvodu dovolania označenému dovolaťom v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku. Ak ale dovolací súd zistí chybu rozhodnutia alebo konania, vecne špecifikovanú dovolaťom podľa § 374 ods. 1 Trestného poriadku, ktorej pri jej správnej právnej (procesnej) kvalifikácii zodpovedá iný dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, než ktorý dovolaťel' uviedol v dovolaní v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku, dovolací súd vyhovie dovolaniu postupom podľa § 386 a nasledujúcich ustanovení Trestného poriadku a zistenú chybu vo výroku svojho rozsudku podradí pod dovolací dôvod zodpovedajúci zákonu (primerane rozhodnutie publikované v Zbierke pod číslom 120/2012).

18. Zo spisu súdu prvého stupňa vyplýva, že k vyhláseniu jeho rozsudku došlo na hlavnom pojednávaní konanom 9. mája 2022, kedy sa obvinený práva na podanie odvolania vzdal a zároveň uviedol, že nesúhlasí s podaním odvolania osobami, ktoré by mohli odvolanie podať v jeho prospech. Prokurátor prítomný na hlavnom pojednávaní si ponechal lehotu na podanie odvolania.

19. Prokurátor následne 13. mája 2022 podal proti rozsudku súdu prvého stupňa odvolanie v neprospech obvineného, ktoré v súlade s § 317 ods. 1 Trestného poriadku obmedzil len na výrok o treste.

20. Podľa § 372 ods. 1 Trestného poriadku Oprávnené osoby okrem ministra spravodlivosti môžu podať dovolanie len vtedy, ak využili svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok a o ňom bolo rozhodnuté. Obvinený a osoby uvedené v § 369 ods. 5 môžu podať dovolanie aj vtedy, ak riadny opravný prostriedok podal prokurátor alebo poškodený a odvolací súd rozhodol v neprospech obvineného. Generálny prokurátor môže podať dovolanie aj vtedy, ak riadny opravný prostriedok podal obvinený a odvolací súd rozhodol v jeho prospech. Aj v tomto prípade je však rozsah preskúmvacej činnosti najvyššieho súdu viazaný len na tie výroky, proti ktorým bol riadny opravný prostriedok podaný.

21. Obvinený v dovolaní označil dôvody dovolania podľa „§ 371 ods. 1 písm. c), písm. g), písm. i) a iné" Trestného poriadku. Z jeho obsahu je však zrejmé, že dovolanie sa vecne vzťahuje len na výrok o treste, keďže obvinený namieta, že mu mala byť priznaná aj poľahčujúca okolnosť podľa § 36 písm. n) Trestného zákona, podľa ktorého je poľahčujúca okolnosťou, ak páchatel' napomáhal pri objasňovaní trestnej činnosti príslušným orgánom. Vecné vymedzenie dôvodov dovolania obvineným potom znamená, že do úvahy tak prichádzajú len dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h) a písm. i)

Trestného poriadku, nie však dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) Trestného poriadku, či „iné“ dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

22. Najvyšší súd zároveň uvádza, že vzájomný vzťah dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. i) a písm. h) Trestného poriadku je taký, že prvý z nich je všeobecným hmotnoprávnym dôvodom a druhý špeciálnym hmotnoprávnym dôvodom vzťahujúcim sa iba k výroku o treste. Z logiky tohto vzťahu potom vyplýva, že samotný výrok o treste, okrem prípadov nesprávnej aplikácie ustanovení kogentnej povahy viažucej sa k rozhodovaniu o treste, môže byť napadnutý prostredníctvom nie všeobecného, ale len prostredníctvom špeciálneho dovolacieho dôvodu, ktorý sa viaže k takému výroku (primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom 58/2007-I a stanovisko trestnoprávneho kolégia publikované v Zbierke pod číslom 5/2011).

23. Podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku Dovolanie možno podať, ak bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa.

24. Vo vzťahu k dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku treba vo všeobecnej rovine uviesť, že v jeho rámci nemožno namietat' neprimeranosť uloženého trestu, ale výlučne iba to, že trest bol uložený mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa. Trest je pritom uložený mimo sadzbu tak pri nedôvodnom prekročení hornej hranice príslušnej trestnej sadzby, ako aj nezákonným prelomením jej dolnej hranice, pokiaľ je dolná hranica v zákone určená.

25. Z napadnutého rozsudku vyplýva, že obvinenému bol uložený súhrnný trest odňatia slobody podľa § 172 ods. 1 Trestného zákona v znení účinnom do 30. apríla 2022 (pozn. hoci to krajský súd vo výroku napadnutého rozsudku výslovne neuvedol), podľa ktorého sa páchatel' tohto zločinu potrestá trestom odňatia slobody vo výmere od 3 (troch) do 10 (desiatich) rokov.

26. Obvinenému bol uložený súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky a 6 (šesť) mesiacov. Dovolateľovi teda nebol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby a ani taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa, preto dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku v prejednávanej veci obvineného zjavne naplnený nebol.

27. Nepriznanie poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. n) Trestného zákona by mohlo, keďže ide o použitie hmotnoprávneho ustanovenia napĺňať dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, podľa ktorého Dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

28. Pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku je v prvom rade potrebné zdôrazniť, že dovolanie z citovaného dôvodu možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť. Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie situácia spočívajúca v tom, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiaden trestný čin, alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu, alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho/miernejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda situácia, že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný (podradený) pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu (primerane napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Tdo/29/2018, 2Tdo/6/2019, 5Tdo/48/2018).

29. Naposledy citované ustanovenie teda slúži výlučne na nápravu hmotnoprávných chýb a jeho znenie

za bodkočiarkou vylučuje možnosť úspešne sa domáhať preskúmania skutkových zistení, na ktorých je rozhodnutie založené, s výnimkou uvedenou v ustanovení § 371 ods. 3 Trestného poriadku.

30. Inak povedané, vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému skôr konajúcimi súdmi, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru a nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov - ich posudzovanie je dominanciou konania odvolacieho. Dovolací súd nie je možné chápať ako tretiu „odvoláciu“ inštanciu zameranú na preskúmanie rozhodnutí súdu druhého stupňa [primerane uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2Tdo/7/2018 z 3. septembra 2018 (publikované v Zbierke pod číslom 96/2018)].

31. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku napĺňa aj zistenie, že rozhodnutie je založené na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. Pod nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie napríklad nedostatočné posúdenie premlčania trestného stíhania (§ 87 Trestného zákona), ďalej pochybenie súdu pri ukladaní úhrnného trestu, súhrnného trestu, spoločného trestu alebo ďalšieho trestu (§ 41 až § 43 Trestného zákona) a pod., i ukladania trestu odňatia slobody podľa § 47 ods. 2 Trestného zákona. Toto ustanovenie sa vzťahuje aj na nesprávne použitie iných právnych predpisov než Trestného zákona, napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, zákona o konkurze a reštrukturalizácii a podobne, pokiaľ tieto majú priamy vzťah k právnej kvalifikácii skutku. Posúdenie, či je potrebné použiť ustanovenie o okolnosti vylučujúcej protiprávnosť činu (§ 24 až § 30 Trestného zákona), je priamou otázkou právnej kvalifikácie skutku (trestnosti dotknutého činu), nie otázkou použitia iných hmotnoprávnych ustanovení, ktorá však spadá pod ten istý dovolací dôvod, teda pod dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Ďalej je potrebné uviesť, že pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o existencii tohto dovolacieho dôvodu je dovolací súd, ako to už bolo vyššie naznačené, vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy prvého a druhého stupňa, teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia, čo je zrejmé z dikcie § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi prvého a druhého stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať (to neplatí len pre dovolanie ministra spravodlivosti podané podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku).

32. Otázka zisťovania resp. zhodnotenia (ne)existencie poľahčujúcich okolností a priťažujúcich okolností je otázkou skutkovou, ktorá je vylúčená z preskúmania dovolacieho súdu v prípade, že tento koná na podklade dovolania obvineného podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku s tým, že ak súd vo výroku napadnutého rozhodnutia konštatuje danosť niektorej takejto okolnosti, či už poľahčujúcej alebo priťažujúcej, ale v rozpore s tým ju nezoberie do úvahy pri ukladaní trestu - pri úprave trestnej sadzby - tak, ako to ustanovuje § 38 ods. 2 až 4 Trestného zákona, ide o skutočnosť, ktorá za splnenia podmienky uvedenej v § 371 ods. 5 Trestného poriadku môže znamenať naplnenie dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku - nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia (rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom 18/2015).

33. Na strane druhej o použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia podľa § 371 ods. 1 písm. i), alternatíva druhá, Trestného poriadku ide vtedy, ak sa týka otázky, ktorá nespočíva priamo v právnej kvalifikácii skutku, ale tkvie v posudzovaní inej okolnosti skutkovej povahy majúcej význam z hľadiska hmotného práva. Skutočnosti odôvodňujúce použitie určitého hmotnoprávneho ustanovenia pritom môžu, ale nemusia byť súčasťou skutku (jeho popisu uvedeného v tzv. skutkovej vete). Nie je tomu tak napríklad v prípade faktických okolností, ktoré majú význam z hľadiska použitia ustanovenia § 23 Trestného zákona upravujúceho nepričetnosť, keďže táto okolnosť vylučujúca trestnú zodpovednosť sa netýka priamo skutku (činu), ale jeho páchatela. Do tejto kategórie patria aj skutočnosti vyvolávajúce (odôvodňujúce) použitie ustanovení všeobecnej časti Trestného zákona, ktoré sa týkajú poľahčujúcich a priťažujúcich okolností (§ 36 a § 37 Trestného zákona), a v nadväznosti na to aj ďalších ustanovení upravujúcich hranice trestnej sadzby priradenej ku kvalifikačne použitému ustanoveniu osobitnej časti Trestného zákona [napr. § 38, § 39, § 40 ods. 1, § 42, § 43, § 47 ods. 1 Trestného zákona (primerane stanovisko trestnoprávneho kolegia najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod číslom 14/2019-I)]

34. To, že niektoré skutočnosti odôvodňujúce použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia nie sú súčasťou skutku ale zároveň neznamená, že pri posudzovaní správnosti ich použitia môže dovolací súd skúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, od ktorých sa použitie takýchto (iných) hmotnoprávnych ustanovení odvíja, a tieto (napr. prehodnotením vykonaných dôkazov) dopĺňať a meniť. Ak totiž podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i), veta za bodkočiarkou, Trestného poriadku nemôže dovolací súd skúmať a meniť skutok, ktorý je z pohľadu rozhodnutia o vine a treste zásadný (kľúčový), o to viac nemôže skúmať a meniť skutkové zistenia, ktoré síce nie sú súčasťou skutku, ale sú významné z pohľadu použitia iného hmotnoprávneho ustanovenia (argumentum a maiori ad minus). Dovolací súd je v takýchto prípadoch viazaný skutkovými zisteniami skôr konajúcich súdov uvedenými v odôvodneniach ich rozhodnutí. Podľa § 168 ods. 1 Trestného poriadku totiž musí súd v odôvodnení rozsudku okrem iného uviesť, ktoré skutočnosti vzal za dokázané, o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia opiera a akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, najmä ak si navzájom odporujú. V podstate rovnaké nároky pritom kladie zákon aj na odôvodnenie uznesenia (§ 176 ods. 2 Trestného poriadku).

35. Z tohto pohľadu bude v prípadoch, v ktorých sa použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia netýka okolnosti skutkovej povahy, ktorá je (má byť) uvedená v skutku, dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i), alternatívna druhá, Trestného poriadku daný predovšetkým vtedy, ak použité hmotnoprávne ustanovenie nemá oporu v odôvodnení dovolaním napadnutého alebo jemu predchádzajúceho rozhodnutia (§ 374 ods. 3 Trestného poriadku) ustálených skutkových zisteniach, ale aj vtedy, ak skôr konajúcimi súdmi zistené a v dôvodoch ich rozhodnutí uvedené skutočnosti, odôvodňujú použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia, ktoré však aplikované nebolo, alebo ak si takéto skutkové zistenia navzájom odporujú v dôsledku čoho nie je možné posúdiť, či určité hmotnoprávne ustanovenie malo byť použité alebo nie (primerane pozri rozhodnutie zverejnené v Zbierke pod č. 49/2013-II); avšak len za súčasného splnenia podmienky podľa § 371 ods. 5 Trestného poriadku. Zároveň treba zopakovať, že dovolací súd nemôže ani v týchto prípadoch správnosť a úplnosť skutkového podkladu odôvodňujúceho (ne)použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia skúmať ani meniť. Takýto výklad ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku rešpektuje v úvode tejto časti konštatované a dovolacím súdom dlhodobo presadzované a akceptované judikatúrne závery, v zmysle ktorých dovolací súd nie je treťou „odvolacou“ inštanciou určenou k celkovému preskúmaniu rozhodnutí súdu druhého stupňa, a k prípadnej revízii skutkového stavu, ktorý zahŕňa nielen skutok, ale aj ďalšie okolnosti skutkovej povahy v ňom neuvedené, ktoré sú ale významné pre použitie iných hmotnoprávnych ustanovení, môže pristúpiť len na základe dovolania ministra spravodlivosti (§ 371 ods. 3 Trestného poriadku). Za typicky skutkové námietky, a to bez ohľadu na to či smerujú voči skutkovým zisteniam uvedeným v skutku alebo nie, sa pritom považujú tie, ktoré smerujú proti rozsahu vykonaného dokazovania, či proti hodnoteniu jednotlivých vo veci vykonaných dôkazov zo strany súdov.

36. Ako už bolo naznačené vyššie, nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia podľa § 371 ods. 1 písm. i), alternatíva druhá, Trestného poriadku môže spočívať aj v nesprávnom použití ustanovení § 36 alebo § 37 Trestného zákona vymedzujúcich poľahčujúce a priťažujúce okolnosti, a to za súčasného splnenia podmienky, že takéto porušenie zásadne ovplyvnilo postavenie obvineného (§ 371 ods. 5 Trestného poriadku). Bude tomu tak predovšetkým vtedy, ak použité ustanovenie týkajúce sa konkrétnej poľahčujúcej alebo priťažujúcej okolnosti nebude mať oporu v skutkových zisteniach, ktoré v tomto prípade nie sú súčasťou popisu skutku v tzv. skutkovej vete rozhodnutia, ale tieto musia byť uvedené v jeho odôvodnení, ale tiež vtedy, ak takéto ustanovenie použité nebolo, hoci pre jeho uplatnenie takýto skutkový podklad bol daný. Dovolací súd (rozhodujúci na podklade dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku) pritom nie je oprávnený správnosť a úplnosť skutkových zistení vedúcich k použitiu týchto (iných) hmotnoprávnych ustanovení skúmať ani meniť, ale jeho prieskum je obmedzený iba na posúdenie správnosti (ne)použitia takéhoto hmotnoprávneho ustanovenia. Inak povedané, otázka zisťovania, resp. zhodnotenia (ne)existencie okolností skutkovej povahy odôvodňujúcich použitie ustanovení upravujúcich jednotlivé poľahčujúce a priťažujúce okolnosti je otázkou skutkovou, ktorá je vylúčená z preskúmania dovolacieho súdu (konajúceho inak ako na podklade dovolania ministra spravodlivosti podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku), ktorý je v tomto konaní oprávnený posudzovať

iba správnosť (ne)použitia ustanovení § 36 alebo 37 Trestného zákona (a v nadväznosti na to aj ustanovenia § 38 Trestného zákona), a to vždy iba vo väzbe na súdmi v pôvodnom konaní ustálené skutkové zistenia, ktorými je viazaný (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 1. marca 2021, sp. zn. 1TdoV/5/2018).

37. Pokiaľ obvinený v podanom dovolaní poukázal na stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom 44/2017, z tohto v žiadnom prípade nevyplýva povinnosť súdu v prípade prijatia vyhlásenia o vine priznať obvinenému aj poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. n) Trestného zákona.

38. Najvyšší súd zároveň uvádza, že objasňovanie trestnej činnosti je doménou orgánov činných v trestnom konaní, t. j. prokurátora a policajta. Uvedené napokon vyplýva aj z § 2 ods. 10 Trestného poriadku, podľa ktorého Orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol zistený skutkový stav veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie. Dôkazy obstarávajú z úradnej povinnosti. Právo obstarávať dôkazy majú aj strany. Orgány činné v trestnom konaní s rovnakou starostlivosťou objasňujú okolnosti svedčiace proti obvinenému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech, a v oboch smeroch vykonávajú dôkazy tak, aby umožnili súdu spravodlivé rozhodnutie.

39. Uvedené napokon vyplýva aj zo spomínaného stanoviska trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu S 44/2017, v ktorom najvyšší súd uviedol, že „Súd po podaní obžaloby rozhoduje spor medzi obžalobou a obhajobou podľa pravidiel kontradiktórneho procesu - objasňovanie (v zmysle zistenia skutkového stavu veci) je doménou orgánov činných v trestnom konaní podľa § 2 ods. 10 Trestného poriadku. Preto samotné priznanie obžalovaného nemôže byť poľahčujúcou okolnosťou podľa § 36 písm. n) Trestného zákona.“

40. Argument obvineného, že pokiaľ súd prijme vyhlásenie obvineného a zároveň vyhlási, že dokazovanie v rozsahu, v akom obvinený priznal spáchanie skutku sa nevykoná, umožní tým prevziať výsledky dokazovania z prípravného konania bez toho, aby boli tieto konfrontované s výsledkami dokazovania na hlavnom pojednávaní je napomáhaním pri objasňovaní trestnej činnosti, preto nie je správny.

41. Obvinený urobil vyhlásenie podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku (t. j., že je vinný zo spáchania skutku uvedeného v obžalobe) na hlavnom pojednávaní konanom 14. marca 2022. Z vyšetrovacieho spisu Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Trnave, odboru kriminálnej polície sp. zn. ČVS: ORP-119/3-VYS-TT-2020 vyplýva, že obvinený pri svojom výsluchu 25. marca 2021 spáchanie stíhaného skutku poprel a rovnako poprel spáchanie stíhaného skutku aj v procesnom postavení zadržaného podozrivého 23. januára 2020, pričom žiadnym iným spôsobom sa na objasňovaní trestnej činnosti nepodieľal. Z uvedeného potom vyplýva, že obvinený orgánom činným v trestnom konaní pri objasňovaní svojej trestnej činnosti žiadnym spôsobom nenapomáhal.

42. Preto pokiaľ súd prvého stupňa a ani krajský súd vo svojich rozhodnutiach obvinenému nepriznali poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. n) Trestného zákona, postupovali správne, z čoho potom zároveň vyplýva, že ani dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku v prejednávanej veci obvineného celkom zjavne naplnený nebol.

43. Pokiaľ ide o požiadavku obvineného, aby najvyšší súd prihliadal na zásadnú zmenu trestných kódexov, ktoré sa týkajú aj drogovej trestnej činnosti najvyšší súd uvádza, že samotná zmena zákona nenaplní žiadny dôvod dovolania. Prípadnú, pre obvineného priaznivejšiu neskoršiu právnu úpravu, by preto bolo možné zohľadniť len pri opätovnom prerokovaní veci na základe príkazu najvyššieho súdu v zmysle § 388 ods. 1 Trestného poriadku, na ktorý postup však v prejednávanej trestnej veci nie sú splnené podmienky. (R 46/2014-II.)

44. Vzhľadom na to, že obvinený I. Y. skutočnosťami, ktoré uviedol vo svojom dovolaní, zjavne

nenaplnil dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) písm. i) Trestného poriadku, ale ani iného dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí jeho dovolanie podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

45. Toto uznesenie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.